

З проведених вище розрахунків видно, що запропонована форма Звіту про фінансові результати яскравіше відображає складові частини чистого прибутку, що дасть можливість власникам підприємства приймати правильні управлінські рішення. Дана форма звіту також сприятиме підвищенню якості отриманої інформації про фінансові результати діяльності підприємства, і при цьому вона відповідає вимогам, які висуваються до форм обліку: забезпечення повноти і достовірності відображення інформації.

Список використаних джерел.

1. Катан Л. І. Удосконалення формування звітності про фінансові результати діяльності підприємства / Л. І. Катан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_DN_2007/Economics/20541.doc.htm.

2. Складянова І. С. Удосконалення методики складання фінансової звітності / І. С. Складянова // *Управління розвитком*. – 2013. № 15. – С. 83-85. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_15_40.pdf.

УДК 658.14/17:005.52

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ

Х. В. Обельницька

ІФНТУНГ, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, Україна, 76019, e-mail: obelnutska@rambler.ru

Узагальнюючим критерієм оцінки рівня менеджменту в ринковому середовищі є вартість фірми. В зв'язку з цим, питання ефективності використання ресурсів, виконуючих роль джерела поповнення фінансового потенціалу фірми, набуває актуального значення. Затребуваність детального дослідження діяльності підприємства через аналіз його ресурсів і їх використання, зумовлений їхньою основною властивістю – бути обмеженими, та необхідністю вибору їх оптимальної структури з врахуванням раціонального використання. Метою такого аналізу є пошук шляхів підвищення ефективності управління ресурсами підприємства.

Проблемою аналізу фінансових ресурсів підприємства цікавилосся багато науковців в різні часи, зокрема серед зарубіжних вчених слід відзначити роботи Р. Акоффа, Х-Ю. Варнеке, П. Друкера, М. Монмоллена, М. Моритані, У. Оучі, М. Портера, Дж. Рігса, А. Стрікленда, Б. Твісса, А. Томпсона, Д. Хасбі та інші.

Позитивно оцінюючи результати цих досліджень у вирішенні багатьох теоретичних і практичних питань аналізу фінансових ресурсів підприємства, слід одночасно відзначити, що недостатньо уваги приділяється дослідженню динаміки кругообігу фінансових ресурсів підприємства за різними фазами (залучення, розміщення, використання), що, в свою чергу, не сприяє їх ефективному управлінню й прозорості діяльності підприємства. Тому, комплексна система аналізу за такими фазами дозволить здійснити моніторинг та оцінити ефективність кожної з

них, що відбуваються на підприємстві, з метою підвищення їх результативності в умовах обмеженості ресурсів.

Власне поняття «аналіз» (від грец. *αναλυσις* — розклад) позиціонується як детальне розчленовування, розкладання об'єкту, що вивчається, на частини, елементи, властиві даному об'єкту, з метою вивчення і виявлення тенденцій зміни під впливом різних чинників. Отримані результати (залежності і закономірності) синтезуються, тобто об'єднуються в одну систему для визначення синергетичної дії всього об'єкту.

Методика аналізу ресурсів підприємства в теорії аналізу науковцями розглядається як складова аналізу фінансової стійкості підприємства [1, с.385]. Костирко Р. О. аналіз ефективності використання ресурсів проводить при оцінюванні ділової активності підприємства [2, с.259]. Тобто, методика аналізу формування і використання ресурсів підприємства базується на загальноприйнятих в аналізі методах і прийомах, однак в кожному конкретному випадку в залежності від мети, від наявних джерел інформації, від досвіду дослідника та інших факторів можуть бути ті чи інші особливості. Це стосується, насамперед, системи показників, з допомогою яких дослідник оцінює достатність ресурсів, ефективність їх використання, джерела формування.

В фінансовому аналізі підприємства коефіцієнтний метод є найбільш опрацьованим і поширеним у світовій практиці, попри наявність інших. В його основу закладено систему коефіцієнтів, що відображають різні аспекти діяльності підприємства з врахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. Найбільш використовуваними можна назвати наступні групи аналітичних фінансових показників: коефіцієнти оцінки ліквідності і платоспроможності підприємства; коефіцієнти оцінки фінансової стійкості; коефіцієнти оцінки ділової активності; коефіцієнти оцінки рентабельності.

Найбільш поширеними в застосуванні при фінансовому аналізі підприємства є: на фазі залучення капіталу – показники незалежності; на фазі розміщення капіталу – показники ліквідності; на фазі використання капіталу – показники рентабельності та ділової активності [3, с.70].

В такому контексті аналіз фінансових ресурсів слід здійснити за фазами (залучення, розміщення, використання) у декількох напрямках, щоб відстежити цикл їх функціонування у діяльності підприємства від моменту виникнення, подальшого використання, так до часу оцінки ефективності їх залучення. Доцільно оцінити в динаміці наступні напрямки: джерела формування ресурсів; стан і структуру ресурсів; ефективність використання ресурсів, кожен з яких передбачає комплекс показників (рис. 1).

В своїй праці [4] І. І. Демко досліджує аспекти організації економічного аналізу фінансових ресурсів на підприємстві та вважає, що фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів. Так, із застосуванням зазначеної схеми на рис.1 та в цілях порівняння українських і закордонних підприємств проведено аналіз фінансових ресурсів підприємств нафтогазового комплексу України за період 2010-2013 років, а саме НАК «Нафтогаз України», ПАТ «Укртрансгаз» і ПАТ «Укрнафта», та Росії – ОАО «Нефтяная компания «Лукойл» і ОАО «НК «Роснефть» на підставі даних річної фінансової звітності, а саме на підставі даних про фінансовий стан (форма звітності 1 «Баланс»), за результатами якого слід відзначити наступні висновки про управління фінансовими ресурсами:

1. Власний капітал російських компаній формується в основному за рахунок прибутків підприємств, а українські – за рахунок статутного

капіталу і дооцінок основних засобів.

2. Українські нафтові компанії не здійснюють інвестиційну діяльність, крім НАК «Нафтогаз України», де частка фінансових інвестицій у валюті балансу стабільно складає 22%. Це передбачено структурою цілей компанії, в складі якої ряд дочірних підприємств. В той час російські компанії здійснюють активну інвестиційну діяльність, особливо в останні три аналізовані роки.

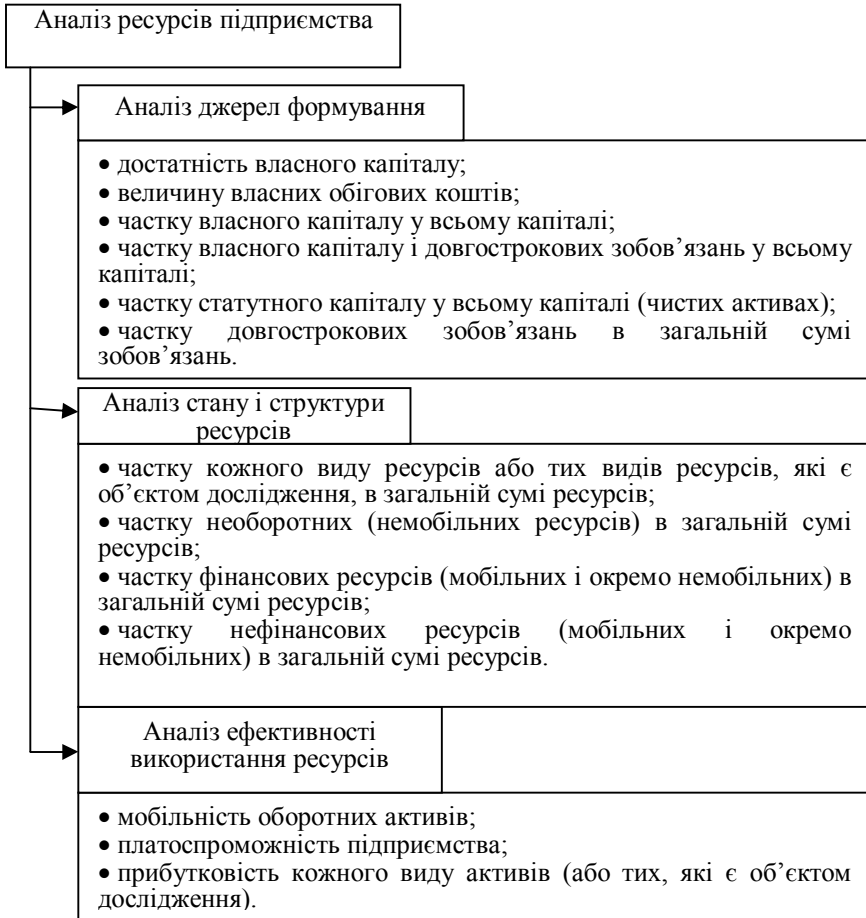

Рисунок 1 - Схема аналізу фінансових ресурсів підприємства

3. Довгострокові зобов'язання мають НАК «Нафтогаз України» і ОАО "НК "Роснефть", інші майже не використовують цього джерела для формування активів.

4. Суттєву частку своїх ресурсів українські нафтові компанії мають в дебіторській заборгованості при відсутності або обмеженості власних обігових коштів. В той час ОАО «Нафтова компанія «Лукойл»» має стабільну частку поточної дебіторської заборгованості (12%) і поточної

кредиторської заборгованості (11%).

5. Маючи постійно непокриті збитки, у НАК «Нафтогаз України» величина власного капіталу менше розміру статутного капіталу, чого згідно законодавства України не повинно бути.

Одержані результати вказують, що в порівнянні із закордонними на українських підприємствах не забезпечується правильні пропорції за фазами кругообігу фінансових ресурсів, що підтверджує їх нерациональну фінансову політику.

Список використаних джерел

1. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Підручник – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 514 с.
2. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – Фактор, 2007. – 784 с.
3. Момот Т. В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до практичного застосування: Монографія. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 380с.
4. Демко І. І. Організаційні підходи до методики аналізу фінансових ресурсів / І. І. Демко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України . - 2014. - Вип. 38. - С. 116-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2014_38_14.pdf

УДК 658.14

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНКУРЕНТІВ

М.М. Огородник, М.В. Падюка

*Національний лісотехнічний університет України,
вул. Ген. Чупринки, 103, м. Львів, 79057*

При вивченні фінансової успішності конкурентів в ринкових умовах господарювання наша цікавість є доволі значною: краще чи гірше за нас вони працюють? Ми спостерігаємо за поведінкою цих суб'єктів на ринку, маємо певні уявлення про їхні комерційні плани, проте потребуємо показників, які б відобразили їхню успішність. Таким інструментарієм володіє фінансовий аналіз як процес дослідження фінансового стану й основних результатів діяльності підприємства на основі аналізу фінансової звітності.

Щодо конкурентів розглядають такі категорії: відносна рентабельність (тобто хто є найбільш прибутковим підприємством галузі і чому?), платоспроможність (чи продовжуватимуть вони свою діяльність і надалі? Чи є в них достатньо коштів, щоб вести агресивну демпінгову політику і цей же час претендувати на більшу частку ринку?), відносний інвестиційний потенціал (чи вважаються конкуруючі підприємства на ринку більш привабливими для інвестування і чому?).

За допомогою фінансового аналізу ми можемо знайти відповіді на ці питання, а також зрозуміти, чи є ефективними ринкові зусилля наших конкурентів, чи виживуть вони в конкурентній боротьбі і наскільки збережуть при цьому привабливість для інвестора [1].

Одним з основних напрямів зацікавленості аналітика є те, чи продовжуватимуть підприємства певного сегменту ринку створювати конкуренцію в майбутньому, а тому невід'ємною частиною нашого дослідження є аналіз їхньої платоспроможності: чи не матимуть вони